

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියේ (“අධිකාරිය”) සහ එහි පරිපාලිතයේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින්, සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අධිකාරිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය අධිකාරිය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අධිකාරියේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අධිකාරියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අධිකාරියේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබලවන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානගතයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාත්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව්කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අධිකාරියේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදකවූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අධිකාරියේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අධිකාරියේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අධිකාරිය ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 02 ට අනුකූල නොවන පරිදි, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනිත මුදල් ප්‍රවාහය ගණනයේදී රු.මිලියන 45.134 ක දිගුකාලීන ආයෝජන වෙනස්කම්ද ඇතුළත් කර තිබුණි.	සංශෝධිත මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කරනු ඇත.	ප්‍රමිතයට අනුකූලව දිගුකාලීන ආයෝජන වෙනස්කම් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ හඳුනා ගත යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 හි 90 ඡේදයට අනුකූල වන පරිදි, 2024 වර්ෂයේදී ප්‍රත්‍යාගණනය කරන ලද මෝටර් රථ ප්‍රත්‍යාගණනය ක්‍රියාත්මක වන දිනය, ස්වාධීන තක්සේරුකරුවෙකු යොදාගත්තේද යන වග මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළයුතු වුවත් අධිකාරිය විසින් එම අවශ්‍ය තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි. එසේම ප්‍රමිතයෙහි 92 ඡේදය පරිදි අධිකාරිය සතුව පවතින සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කරන ලද එහෙත් තවමත් භාවිතාකරන වත්කම් පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේදී අදාළ ප්‍රමිතය ප්‍රත්‍යාගණනය කරන වත්කම්වලට අදාළ කටයුතු කරනු ඇත.	ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව ප්‍රත්‍යාගණනය කරන වත්කම්වලට අදාළ තොරතුරු සහ සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කරන ලද වත්කම් වලට අදාළව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ අවශ්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් කළ යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 හි 100 ඡේදයට පටහැනිව අධිකාරිය විසින් සේවයෙන් ඉවත් කරන ලද සේවකයින්, මාතර කම්කරු උසාවියේ වන්දි ඉල්ලා පවරා ඇති නඩුව සම්බන්ධ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	කම්කරු උසාවියේ පවරා ඇති නඩුවලට අදාළව උසාවියේ මුදල් තැන්පත් කර ඇති බැවින් මෙය අසම්භාව්‍ය වගකීමක් නොවනු ඇත.	ප්‍රමිත අනුව අධිකාරියට එරෙහිව වන්දි ඉල්ලා පවරා ඇති නඩු සම්බන්ධ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කළ යුතුය.

- (ඇ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 09 හි 11(එ) හා 18 ඡේදයන්ට පටහැනිව අධිකාරියේ රු. මිලියන 1,101.568 ක් වූ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ හා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ වියදම් තුළ ඇතුළත්, විකිණීමට ඇති ඉඩම් හඳුනාගෙන එහි පිරිවැය හා වත්මන් තත්වයට ගෙන ඒමට දරන ලද වියදම අදාළ වත්කම් වලට එකතු කර තොග යටතේ ගිණුම් ගත කිරීම වෙනුවට ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණි.
- (ඉ) ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියේ ආරක්ෂක සේවයේ නිලධාරීන් වෙතත් ආයතන වල ආරක්ෂක සේවයේ යෙදවීම මගින් අධිකාරියට 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලැබිය යුතු ශේෂය රු. මිලියන 5.83 ක් විය. මෙම මුදලෙහි ඇතුළත් රු. මිලියන 2.999 ක් ගම් උදාව වැඩසටහන සඳහා ආරක්ෂක සේවා සැපයීම වෙනුවෙන් 1995 වර්ෂයට පෙර සිට පැවති ශේෂයක් වන අතර මෙම ශේෂය දීර්ඝ කාලයක් පුරා මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබූ නමුත් ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ප්‍රතිපාදනයක් ගිණුම් වල සිදු කර නොතිබුණි.

ඉඩම් යොදා ගන්නා අරමුණ අවස්ථානුකූලව තීරණය වන බැවින් හා ඉඩම් තොග ලෙස නොසලකන බැවින් ඉඩම් වන්දි සහ සංවර්ධන වියදම් තොගයට ඇතුළත් නොකර සංවර්ධන වත්කම් ලෙස පෙන්වා ඇත. 2025 වසරේදී, විකිණීම සඳහා තබා ගත් ඉඩම් වල වන්දි සහ සංවර්ධන වියදම් තොගයට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.

මෙම මුදල මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ලැබිය යුතු මුදලක් වන අතර ශේෂ සනාථන ලිපි ද කැඳවා ඇත. ඒ සඳහා ලැබෙන ප්‍රතිචාර අනුව ඉදිරි තීරණ ගැනීමට නියමිතව ඇත.

ප්‍රමිතය අනුව විකිණීමට ඇති ඉඩම් වලට අදාළ පිරිවැය හඳුනාගෙන තොග යටතේ ගිණුම්ගත කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

ලැබිය යුතු ශේෂයන්ට අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලට අනුකූලව අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදනයන් කර ගිණුම්ගත කිරීමට හා එම ශේෂ අයකර ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කල්මුණේ දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය පිහිටි ගොඩනැගිල්ලේ පිරිවැය රු. මිලියන 4.554 ක් වුවත් එහි සමුච්චිත ක්ෂය රු. මිලියන 4.666 ක් ලෙස සටහන් වීමේ වරද නිවැරදි නොකර එහි ලියාහල වටිනාකම ලෙස රු.මිලියන 0.112 ක සෘණ අගයක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණි.	අවසන් ගිණුම් වාර්තාව පරිගණකයෙන් සැකසීමේ දී ලබා දී ඇති විධානයක පැවති දෝෂයක් හේතුවෙන් ශුද්ධ අගය සෘණ ලෙස සටහන් වීම සිදු වී ඇති අතර 2025 වසරේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	දේපළ පිරියත හා උපකරණ ක්ෂය වටිනාකම නිවැරදි කර ඒ අනුව වත්කම් වල අගයන් සංශෝධනය කර නිවැරදි කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අදායම රු. මිලියන 43.737 ක් වුවත් එය රු. මිලියන 123.152 ක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණු බැවින් වර්ෂයේ පොලී අදායම රු. මිලියන 79.415 කින් අධිගණනය වී තිබුණි.	ලැබිය යුතු පොලී ආදායම 2025 වසරේ ගිණුම් තැබීමේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම් නිවැරදිව මූල්‍ය ප්‍රකාශනය තුළ දැක්වීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) අධිකාරිය විසින් 2013 වර්ෂයෙන් පසු වන්දි නොගෙවා පවරාගත් අක්කර 746 රුඩ් 01 පර්. 28.95 ක් වූ ඉඩම් 69 ක වටිනාකම තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි. 2013 වර්ෂයෙන් පසු වන්දි නොගෙවා පවරා ගත් ඉඩම් 69ක් වන අතර ඒවායේ ප්‍රමාණය අක්කර 746 රුඩ් 1 ක් පර්චස් 28.95 ක ව්‍යාපෘති ඉදිකර ඇති ඉඩම් සඳහා පුද්ගලයින් සහ ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය අතර ගිවිසුම් අත්සන් කර භුක්තිය භාරදී ඇත. නිවාස ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉඩම් උපයෝගී කර ගන්නා අවස්ථාවේ තක්සේරුවක් සිදුකරනු ඇත. අදාළ ඉඩම් සාධාරණ වටිනාකමට තක්සේරු කර ගිණුම් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

	විෂය	මුදල රු. මිලියන	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	ගෙවිය යුතු ගිණුම් (භාණ්ඩාගාරයට)	610.269	ශේෂ තහවුරුව	නිවාස දෙපාර්තමේන්තුව අවසන් කර නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය පිහිටුවීමේදී පොත් ශේෂයන් පැවරීම සිදුව ඇත. භාණ්ඩාගාරයෙන් පියවීම සම්බන්ධව විමසීමක් සිදු කර ඇති අතර මේ දක්වා ප්‍රතිචාරයක් දක්වා නොමැත.	ශේෂ තහවුරු කර ගැනීමට හා නිරවුල් කිරීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ)	ගෙවිය යුතු ගිණුම් (පශු සම්පත් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට)	13.316	ශේෂ තහවුරුව	පශු සම්පත් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 13.316 ක මුදලට යොමු කරන ලද ශේෂ තහවුරු වලට ප්‍රතිචාර දක්වා නොමැතිනම් 2025 වසරේ ආදායමට හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.	ශේෂ තහවුරු කර ගැනීමට හා නිරවුල් කිරීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ)	ලැබිය යුතු ගිණුම් (භාණ්ඩාගාරයට)	61.47	ශේෂ තහවුරුව	අධිකාරිය විසින් 2018, 2019 වර්ෂ වල සිදු කරන ලද ව්‍යාපෘති සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් මුදල් ලැබෙනු ඇතැයි සලකා අභ්‍යන්තර උත්පාදන තුළින් මුදල් වැය කර ඇත. මෙම මුදල් නැවත මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් මේ දක්වා ලැබී නොමැති බැවින් 2025 වසරේ දී පෙර වර්ෂයේ ලාභයට ගැලපීම් සිදු කරනු ඇත.	ශේෂ නැවත අයකරගැනීමට නොහැකි බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමකින් පසුව විධිමත් අනුමැතියන් මත අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ප්‍රචාරණ වියදම් ආදාළ ආයතන සමග ඇතිකරගත් එකඟතා ගිවිසුම් මත සිදුවිය යුතු අතර එසේ නොවූයේ නම් ඒ සම්බන්ධ වගකිව යුතු පාර්ශවයන් සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතු වුවත් සෙවන මාධ්‍ය ඒකකය එසේ විධිමත්ව කටයුතු නොකිරීම මත මාධ්‍ය ඒකකය යටතේ සිදුවූ ප්‍රචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අධිකාරියට ලැබිය යුතු රු. මිලියන 23.681 ක ශේෂය තුළ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන 13 කින් ලැබිය යුතු වසර 05 ඉක්මවූ වටිනාකම රු. මිලියන 17.225 ක් විය. මෙම වටිනාකම තුළ වසර 23 ක් දක්වා වූ ශේෂයන් ද ඇතුළත් වී තිබුණි.</p>	<p>රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන වලින් ලැබිය යුතු මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු සිදුකර ඇති අතර භිභ මුදල් පවතින ආයතන වෙත ගොස් ඉහළ කළමනාකාරිත්වය සමඟ සාකච්ඡා කිරීම සිදුකරමින් පවතී.</p>	<p>ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට හා විධිමත්ව කටයුතු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය අනුව වගකිව යුතු නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) 1988 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා කොන්ත්‍රාත් ව්‍යාපෘති 33 ක් වෙනුවෙන් අධිකාරිය විසින් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ලබා දුන් රු. මිලියන 208.466 ක අත්තිකාරම් වලින් රු. මිලියන 147.341 ක් වසර 2-3 අතර කාලයක්ද, රු.මිලියන 57.687 ක් වසර 05 ට වැඩි කාලයක්ද ගතවී තිබුණු නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දින වන විටත් නිරවුල් කර නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම අත්තිකාරම් මුදල් වලින් රු. මිලියන 110.52 ක මුදලක් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවෙන් අයවිය යුතු අතර, ඉතිරිය වෙනත් ආයතන වලින් අයවිය යුතුය. මෙම මුදල් අයකර ගැනීම පිළිබඳව රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් හා ප්‍රධාන මූල්‍ය නිලධාරී දැනුවත් කර ඇති අතර, ඔවුන් මැදිහත් වීමෙන් සාකච්ඡා කර ඇති අතර 2025 වර්ෂයේදී එම මුදල් නිරවුල් කල හැකි වනු ඇත.</p>	<p>ණය හා අත්තිකාරම් මුදල් කඩිනමින් නිරවුල් කර ගැනීමට සහ නියමිත කාලය තුළදී ණය හා අත්තිකාරම් නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය ප්‍රකාරව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ඇ) අධිකාරිය විසින් වර්ෂ 2011 සිට 2019 අතර කාලය තුළ නිවාස සංකීරණ අලුත්වැඩියා, ජල ව්‍යාපෘති හා පාලම් ඉදිකිරීම් වැනි ව්‍යාපෘති 42 ක් වෙනුවෙන් රු. මිලියන 261.85 ක අත්තිකාරම් බාහිර පාර්ශවයන් වෙත ලබාදී වසර 05 කට අධික කාලයක් ගතවී තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටදී නිරවුල් කරගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. මෙම මුදලින් රු. මිලියන 254.361 ක් එනම් සියයට 98 ක් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවට ලබාදී තිබුණු</p>	<p>මෙම අත්තිකාරම් මුදල් වලින්, රු. මිලියන 254.36 ක් රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවෙන් සහ රු. මිලියන 11.99 ක් ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනයෙන් අයවිය යුතුය. ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනයෙන් අයවිය යුතු රු.මිලියන 5.3 ක මුදල 2025 වර්ෂයේදී පියවා ඇත. රාජ්‍ය</p>	<p>ණය හා අත්තිකාරම් මුදල් කඩිනමින් නිරවුල් කර ගැනීමට සහ නියමිත කාලය තුළදී ණය හා අත්තිකාරම් නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය ප්‍රකාරව විනය ක්‍රියාමාර්ග</p>

අත්තිකාරම් මුදල් විය.

ඉංජිනේරු සංස්ථාවෙන් ගත යුතුය.

අයවිය යුතු මුදල සහ ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනයෙන් අයවිය යුතු මුදල පිළිබඳව, අප රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් හා ප්‍රධාන මූල්‍ය නිලධාරීවරු දැනුවත් කර ඇති අතර, ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීමෙන් සාකච්ඡා වට කිහිපයක් පවත්වා ඇත.

(ඇ) ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියට අනුබද්ධිතව පැවති ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනය 2012 ජනවාරි 01 න් පසුව එය රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව හා ඒකාබද්ධ කරන ලද අතර අධිකාරියට අනුබද්ධිතව පැවති කාලසීමාව තුළදී අධිකාරිය විසින් වරින් වර ලබාදී තිබූ අත්තිකාරම් හා ණය එකතුව රු. මිලියන 230.807 ක් 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අධිකාරියට අයවීමට තිබුණි. 2004 වර්ෂයට පෙර සිට පැවත එන රු. මිලියන 10.365 ක ශේෂයක්ද ඊට ඇතුළත්ව තිබුණි. මෙම ශේෂ අයකර ගැනීමට නොහැකිව දීර්ඝ කාලයක සිට ගිණුම්වල ලැබිය යුතු ලෙස දක්වා තිබුණි.

ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනය අප අධිකාරිය යටතේ පවතින කාලසීමාව තුළ 2012 වසරේ සිට වරින් වර ලබා දී ඇති ණය මුදල් සහ ඔවුන් අප අධිකාරියේ ටින් අංකය යටතේම පැවතීම නිසා, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ගෙවන ලද බදු මුදල් වශයෙන් අයවිය යුතු මුදල් රු. මිලියන 230.807 ක් මෙම මුදලට ඇතුළත්ව ඇත. මෙම ආයතනය වසා දැමීම නිර්දේශ වූ අවස්ථාවේ මහා භාණ්ඩාගාරය වෙත ද මෙම මුදල් අප අධිකාරිය වෙත ලබා දෙන ලෙස දක්වා ඇත. තවද, දැනට රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව හා ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනය වෙතින් අප අධිකාරියට අයවිය යුතු මුදල් පිළිබඳව අප රේඛීය අමාත්‍යාංශය මැදිහත් වීමෙන් සිදු කරන ලද සාකච්ඡා සඳහා ද මෙම මුදල් පිළිබඳ කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත.

ණය හා අත්තිකාරම් මුදල් කඩිනමින් නිරවුල් කර ගැනීමට සහ නියමිත කාලය තුළදී ණය හා අත්තිකාරම් නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය ප්‍රකාරව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

(ඉ) විවිධ අත්තිකාරම් ලෙස ජංගම වත්කම් තුළ රු. මිලියන 4 ක් පැවති අතර ඉන් රු. මිලියන 3.952 ක් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය මගින් වර්ෂ 2016-2019 අතර කාලය තුළ විවිධ සංවර්ධන කාර්යයන් වෙනුවෙන් ලබාදී තිබුණු අතර මෙම අත්තිකාරම් මුදල් තුළ සෝභිතනාහිමී ගම, ජල ටැංකි ඉදිකිරීම සඳහා “විග්‍රාමිකයින්ගේ භාර අරමුදලේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය මගින් 2016-2019 කාලය තුළ දී සෝභිතගම ජල ටැංකි ඉදිකිරීම සඳහා රාජ්‍ය විග්‍රාමිකයින්ගේ භාර අරමුදලේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස සංගමය වෙත අත්තිකාරම් ලෙස අදාළ

අත්තිකාරම් කඩිනමින් නිරවුල් කර ගැනීමට හා අනුමැතියකින් තොරව ලබාදුන් ණය හා අත්තිකාරම් පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමු කර ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය

සංගමය” වෙත විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව ලබාදුන් රු. මිලියන 1.250 ක් අතුළත් වූ අතර එම මුදල්ද නිරවුල් කිරීමට මේ දක්වා කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඊ) හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික් කාර්යලය විසින් වර්ෂ 2019-2021 අතර කාලය තුළ සී/ස ලංකා ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාවෙන් රු. මිලියන 71.224 ක් වැය කර සිමෙන්ති, උළු ආදිය මිලදීගෙන නිවාස ව්‍යාපෘතිවල ණයලාභීන් වෙත ලබාදී තිබූ අතර ණය ලාභීන් මෙය වාරික වශයෙන් පියවිය යුතු වුවත් ලැබිය යුතු රු. මිලියන 71.224 වෙනුවෙන් 2024 වර්ෂයේදී කිසිදු මුදලක් අයකරගෙන නොතිබුණි.

කොන්ත්‍රාත්තුව ලබා දී ඇත. මෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු කර ඇති අතර එම ලබා දී ඇති අත්තිකාරම් මුදල් පියවන ලෙස ලිපි යවා ඇත.

2025 වසරේ ගිණුම් වල සී/ස ලංකා ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාවෙන් භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමට වැය කළ මුදල ණයගැතියන්ට ගලපා අයකර ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.

ප්‍රකාරව අදාළ අදාළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම නොපමාව සිදු කළ යුතුය.

ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කටයුතු නොකිරීම හා වාරික වශයෙන් අයවිය යුතු මුදල් අයකර ගැනීමට ක්‍රියා නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය ප්‍රකාරව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 52.514 ක්ද නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියෙන් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලැබිය යුතු ශේෂය රු. මිලියන 104.357 ක්ද වසර 22 සිට 40 දක්වා කාලයක සිට අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණි. එහෙත් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ තොරතුරු වලට අනුව ජාතික නිවාස සංර්ධන අධිකාරියෙන් රු.මිලියන 40.86 ක ලැබිය යුතු ශේෂයක් පමණක් දක්වා තිබුණි.</p>	<p>ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය හා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය අතර ගෙවිය යුතු හා ලැබිය යුතු ශේෂ නිරවුල් කර ගැනීම සඳහා අමාත්‍යාංශ ලේකම් මැදිහත්ව සාකච්ඡා සිදු කරමින් පවතී.</p>	<p>ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම් ශේෂ නිරවුල් කර ගැනීමට හා ගිණුම් අතර පවතින නොගැලපීම් පරීක්ෂා කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිවැරදි කිරීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1950 මාර්තු 09 දිනැති ඉඩම් අත්කරගැනීමේ පනතේ 44 වගන්තිය</p>	<p>අධිකාරිය විසින් පනතේ 44 වගන්තියට අනුව සහතික මගින් පවරාගත හැකි ඉඩම් කැබලි 50 ක් හා වෙනත් ආයතන සතු ඉඩම් කැබලි 44 ක් පවරා ගත යුතුව තිබූ නමුත් එම පවරා ගැනීමේ කටයුතු විගණිත දින වන විටත් අවසන් කර</p>	<p>ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය සතු ඉඩම් 06 ක් සහ ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව සතු ඉඩම් 10 ක් පවරා ගැනීම සඳහා මුදල් ගෙවා අවසන් කර ඇති අතර, අදාළ ඔප්පු ලබා</p>	<p>2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38(1) ඈ වගන්තිය අනුව පද්ධති සමාලෝචනය කිරීමේදී ඉඩම් පවරාගැනීමට,</p>

නොතිබුණි.

දෙන ලෙස ද දක්වා ඇතත් මෙතෙක් එම ඉඩම් අදාළ ඔප්පු අධිකාරිය වෙත නිකුත් කර නොමැත. තවද, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව සතු ඉඩම් 28 ක තක්සේරුවද මේ දක්වා ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය වෙත එවා නොතිබුණි.

බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ අභ්‍යන්තර පාලනය ශක්තිමත් කර ලිඛිත උපදෙස් නිකුත් කර අධීක්ෂණය කළ යුතුය.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි 105(4)

අලාභහානි පිළිබඳව වගකීම පැවරී ඇති නිලධාරියාගෙන් හෝ නිලධාරීන්ගෙන් අලාභය අයකර ගැනීමට අමතර වශයෙන් ඒ ඒ නිලධාරීන්ට විරුද්ධව නිසි බලධරයන් විසින් අවශ්‍ය තත්වීදී ආයතන සංග්‍රහය යටතේ විනයානුකූලව වෙන් වෙන් වශයෙන් කටයුතු කළයුතු වුවත් 2016 වර්ෂයේ සිට 2025 ජූලි දක්වා කාලය තුළ අධිකාරියේ සේවකයින් 34 දෙනෙකු සම්බන්ධයෙන් ආරම්භ කරන ලද විෂමාවාර සම්බන්ධ විනය කටයුතු අධිකාරිය විසින් මේ දක්වා නිමකර නොතිබුණි.

මෙම සේවකයන් 34 දෙනා සම්බන්ධයෙන් වන විනය කරුණු කඩිනමින් අවසන් කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 21 ඡේදය ප්‍රකාරව විනය කටයුතු නියමිත කාලය තුළදී සිදුකර අදාළ තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) 2014 නොවැම්බර් 12 දිනැති අංක 25/2014 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන වක්‍රලේඛය

රාජ්‍ය සේවය, පළාත් රාජ්‍ය සේවය, රාජ්‍ය සංස්ථා මණ්ඩල සඳහා තාවකාලික, අනියම්, ආදේශක කොන්ත්‍රාත් පදනම මත සේවකයින් බඳවාගත හැක්කේ කාර්ය මණ්ඩල සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ව අනුමැතියක් ලබාගැනීමකින් හා අදාළ ප්‍රතිපාදන අනුමත කර ගැනීමෙන් පසුව වුවද අධිකාරිය විසින් ඒ අනුව කටයුතු නොකර කොන්ත්‍රාත් පදනම මත සේවකයින් 1486 ක් බඳවාගෙන තිබූ බැවින් අංක DMS/Policy/Recruitments හා 2019 නොවැම්බර් 20 දිනැති භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ වක්‍රලේඛය අනුව එම සේවකයන්ගේ සේවය

2025 ජනවාරි 01 දින සිට විධිමත් ක්‍රමවේදය අනුගමනය කිරීමකින් තොරව නැවත බඳවා ගැනීම් සිදුකර නොමැත.

කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ව අනුමැතියකින් තොරව සේවකයන් බඳවා ගැනීමට කටයුතු කළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය ප්‍රකාරව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම නොපමාව සිදුකළ යුතුය.

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකාවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය පරිදි 2020 ජනවාරි 13 දින වන විට කොන්ත්‍රාත් කාලය අවසන්ව සිටි සේවක පිරිසගේ සේවය එදින සිටද එයින් පසු දිනක කොන්ත්‍රාත් කාලය අවසන් වේ නම් එදින සිට ද කොන්ත්‍රාත් සේවය අවසන් කිරීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබිණි. මෙම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය පරිදි කොන්ත්‍රාත්

අත්හිටුවා තිබුණි. අදාළ පදනමින් සිටි සේවක සේවකයින් විසින් කම්කරු පිරිස් කොන්ත්‍රාත් කාලය විනිශ්චය සභාවල නඩු පැවරීම අවසන් වීම මත හේතුවෙන් 2020 වර්ෂයේ සිට සේවයෙන් ඉවත්වීම 2024 වර්ෂය දක්වා සේවකයන් සිදුවිය. 256 දෙනෙකු වෙත වන්දි ගෙවීම සඳහා එම අධිකරණවල තැන්පත්කර තිබූ මුදල රු.මිලියන 85 ක් වන අතර එම නඩු කටයුතු වෙනුවෙන් බාහිර නීතිඥ ගාස්තු ලෙසද රු.මිලියන 33.9 ක් එම කාලය තුළ ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි.

මෙම සේවක පිරිසෙන් 910 දෙනෙක් කම්කරු විනිශ්චය සභාව හමුවේ නඩු පවරා ඇත. මේ සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය පරිදි බාහිර නීතිඥ සහය ලබා ගැනීම අනුමත කර ඇත.

(ඇ) 2021 නොවැම්බර් මුදල් වර්ෂය අවසන්වී මාස 05 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත රාජ්‍ය ව්‍යාපාර කළයුතු වුවත් අධිකාරිය විසින් වක්‍රලේඛය මගින් 2022 වර්ෂයෙන් පසුව වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කර නොතිබුණි. 2023 වාර්ෂික වාර්තාව මුදල් වර්ෂය අවසන් වී මාස 05 ක් 2025 මාර්තු 17 දින අමාත්‍යාංශය වෙත යොමු කර ඇත. 2024 වාර්ෂික වාර්තාව 2025 ජූනි 24 දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇත.

මුදල් වර්ෂය අවසන් වී මාස 05 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

අත්පොතෙහි 6.6 ඡේද

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.මිලියන 870.48 ක ඌනතාවයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ඌනතාවය රු.මිලියන 966.57 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.මිලියන 96.1 ක ඌනතාවයේ අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වෙනසට පොලී ආදායම් රු.මිලියන 256.67 කින්ද ඉඩම් විකුණුම් ආදායම් රු. මිලියන 96.56 කින් හා වෙනත් ආදායම් රු. මිලියන 150.88 කින් වැඩිවීම සහ අනෙකුත් වියදම් රු. මිලියන 273.37 කින් හා මූල්‍ය වියදම් රු. මිලියන 110.76 කින් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

වියදම/ ආදායම	2024 රු.	2023 රු.	වෙනස රු.	වෙනසහි ප්‍රතිශතය
ආදායම්				
පොලී ආදායම්	1,484,482,324	1,227,808,340	256,673,984	21
ඉඩම් විකුණුම් ආදායම	174,466,816	77,905,794	96,561,022	68
වෙනත් ආදායම්	271,667,242	120,788,631	150,878,611	125
වියදම්				
අනෙකුත් වියදම්	921,956,327	1,195,326,101	273,369,774	23
මූල්‍ය වියදම්	110,045,090	220,808,087	110,762,997	50

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂයේ ජංගම අනුපාතය පිළිවෙලින් 2.33:1 ක් සහ 2.26:1 ක් වූ අතර ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය පිළිවෙලින් 2.32:1 හා 2.25:1 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අධිකාරියේ ද්‍රවශීලතාවය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) අධිකාරිය සතු කොළඹ 10 ඩාර්ලි පාරේ පිහිටි අක්කර 01 යි පර්චස් 26.5 ක ඉඩමේ නිවාස සහ වෙළඳ සංකීර්ණයක් සහිත මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ඉදිකිරීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ මිල කැඳවීමකින් තොරව 2005 නොවැම්බර් 09 දිනැති කැබිනට් අනුමැතිය මත විදේශීය සමාගමකට ලබාදී තිබුණි. එම සමාගම සමග 2006 ජූනි 23 දින එළඹී ගිවිසුම ප්‍රකාරව ඉඩමේ වටිනාකම රජයේ ප්‍රධාන තක්සේරුකරුවාගේ රු.මිලියන 650 ක තක්සේරුව මත අයකිරීමටත්, වසර 06 ක් තුළ ව්‍යාපෘතිය අවසන් කිරීමෙන් පසු රු. මිලියන 162 ක ලාභාංශයක් අධිකාරියට ලබාදීමටත් එකඟවී තිබුණි. නමුත් සමාගම යෝජිත සංවර්ධන කාර්යයන් ඉටු නොකර 2006 වර්ෂයේදීම ඉන් ඉවත්වී තිබූ අතර එම කාර්යය වෙනත් විදේශීය සමාගමකට පැවරීමකට නම් කර තිබුණි. මුදල් ගෙවීමට පෙර අංක 983 දරන ඔප්පුව මගින් 2016 මැයි 05 දින මෙම ඉඩමේ අයිතිය එම නව සමාගමට අධිකාරිය විසින් පවරා දී තිබූ අතර ගිවිසුම් ප්‍රකාරව රු. මිලියන 712 ක් විදේශීය මුදලින් අධිකාරියට ගෙවිය යුතු වුවද එයට පටහැනිව එම සමාගම ඉඩමේ කැබලි අංක 2, 3 හා 4 යන කොටස් පෞද්ගලික බැංකුවකට උගස්කර ලබාගත් රු.මිලියන 800 ක මුදලින් 2016 වර්ෂයේදී වෙක්පත් තුනක් මගින් දේශීය මුදලින් රු. මිලියන</p>	<p>සමාගම විසින් කොළඹ දිසා අධිකරණයේ පවරා තිබූ අංක DLM/109/2021 දරන නඩුවේ 2022 සැප්තැම්බර් 28 දිනැති නියෝගයට විරුද්ධව එකී සමාගම බස්නාහිර පළාත් බදු සිවිල් අභියාචනා මහාධිකරණයේ නඩු පවරා තිබූ අතර එකී නඩුවේ නියෝගය 2025 මාර්තු 17 දින ලබාදී ඇත. එම නියෝගය පරිදි කොළඹ දිසා අධිකරණයේ DLM/109/2021 නඩුවේ උත්තරය පිළිගෙන පූර්ව නඩු විභාගය පවත්වන ලෙස දන්වා ඇත.</p> <p>දිසා අධිකරණයේ අංක DLM/109/2021 දරන නඩුව ඉහත කී බස්නාහිර පළාත් බදු සිවිල් අභියාචනා මහාධිකරණයේ නඩුවේ 2025 මාර්තු 17 දිනැති නියෝගය කියවා දීම සඳහා කැඳවීමට නියමිතය.</p>	<p>ව්‍යාපෘති සඳහා ආයතන තෝරාගැනීමේදී හා ඉඩම් බැහැර කිරීමේදී අදාළ අණපනත් වලට අනුකූලව නිසි ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කළ යුතු අතර අධිකාරියට සාධාරණයක් ඉටුවන අයුරින් නඩු කටයුතු සඳහා පෙනී සිටීමට කටයුතු කිරීමත් නීතිරීති අණපනත්වලට අනුකූල නොවන ලෙස කටයුතු කළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

712 ක් අධිකාරියට ගෙවීම් කර තිබුණු අතර 2006 වර්ෂයේදී ද මේ සම්බන්ධයෙන් රු. මිලියන 100ක් ගෙවීම් කර තිබුණි. එසේ වුවද, විගණන දිනය දක්වාම මෙම සමාගම විසින් යෝජිත සංවර්ධන කාර්යයන් ඉටුකර නොතිබුණි. මේ අතර සමාගම විසින් වෙනත් තෙවැනි සමාගමක් වෙත 2017 වර්ෂයේදී මෙම ඉඩමේ අංක 05 කොටස ඔප්පුවක් මගින් විකුණා තිබූ අතර එම සමාගම විසින් එම ඔප්පුව මහජන බැංකුවේ උකස්කර රු. මිලියන 950 ක ණය මුදලක් ලබාගෙන තිබුණි. අධිකාරිය විසින් එම විකුණුම්කර ඔප්පුව අවලංගු කර තිබූ අතර එම තෙවැනි සමාගම අධිකාරියට එරෙහිව නඩු 3ක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ, දිසා අධිකරණයේ සහ අභියාචනාධිකරණයේ ගොනුකර තිබූ අතර නඩු තීන්දුවක් ලබාදෙන තෙක් ඉඩමේ භුක්තිය අධිකරණය විසින් එම තෙවැනි සමාගම වෙත ලබාදී තිබුණි. ඉහත කරුණු අනුව අධිකාරිය පනතේ බලතල වලට අනුකූලව කටයුතු කර නොමැති බවත් අධිකාරිය සමඟ ගිවිසුම්ගත වන පාර්ශවයන්ට පක්ෂපාතී ලෙස තම කර්තව්‍යයන් ඉටුකර ඇති බවත් වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) ජනසෙවන ජාතික නිවාස හා ජනාවාස සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ රාජ්‍ය, පෞද්ගලික අංශ ඒකාබද්ධව සිදුකළ කවරත්ත රෙසිඩන්සීස් නිවාස ව්‍යාපෘතිය ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය හා සංවර්ධනකරු වන පුද්ගලික සමාගමක් සමඟ එක්ව නිවාස 28 කින් යුත් මහල් නිවාස සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම සඳහා 2013 ජූලි 02 දින ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණි. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයට පටහැනිව මැලේසියාවේ ඉදිකිරීම් සමාගමක් විසින් ඉදිරිපත් කළ ව්‍යාපෘති වාර්තාවකට අනුව එම සමාගම වෙත ඉදිකිරීම් කටයුතු භාර දී තිබුණද මෙම සමාගමේ

කවරත්ත රෙසිඩන්සීස් නිවාස ව්‍යාපෘතිය අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක 13/0463/517/010 අනුව රාජ්‍ය සහ පුද්ගලික අංශ එක්ව සිදු කරන ව්‍යාපෘති සඳහා සංවර්ධනකරුවන් අභිලාෂයන් කැඳවීම මගින් තෝරා ගැනීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබේ. ඒ අනුව, 2013 වර්ෂයේදී කවරත්ත රෙසිඩන්සීස් නිවාස ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අභිලාෂයන් කැඳවා ඇත. අභිලාෂයන් කැඳවාගැනීමෙන් පසු, සංවර්ධනකරුවන් විසින් ඉදිරිපත් කළ ව්‍යාපෘති යෝජනා රේඛීය අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා තිබුණු ස්ථාවර ව්‍යාපෘති ඇගයීම් කමිටුවට

ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීම, ආයෝජකයින් තෝරාගැනීම හා ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ ක්ෂේත්‍රයේ මෙහෙයුම් කටයුතු විධිමත්ව සමාලෝචනය කර ඒ සඳහා නීති රීති හා උපදෙස් ලිඛිතව නිකුත් කර අධීක්ෂණය කළ යුතුය.

අපේක්ෂිත තාක්ෂණික ශිල්පක්‍රම, අදාළ නිවාස සැලැස්මේ යෝග්‍යතාවය හා මෙම සංවර්ධනකරු විසින් මීට පෙර මේ හා සමානව ඉදිකර ඇති නිවාස සංකීර්ණ පිළිබඳ නිසි අධ්‍යයනයක් සිදුකර නොතිබුණි. එසේම ගිවිසුමේ කොන්දේසි අනුව ගිවිසුම් අත්සන් කර මාස 03 ක් ඇතුළත ඉදිකිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කළයුතු වුවත් අදාළ සමාගම ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර නොතිබුණු බැවින් ගිවිසුම අවලංගු කර තිබුණි. නිසි අධ්‍යයනයකින් යුතුව නිවාස ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉඩමක් හා ආයෝජකයෙක් තෝරා නොගැනීම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත නිවාස ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අධිකාරියට නොහැකි වී තිබුණි.

යොමු කර ඇත. කමිටුවේ නිරීක්ෂණ සහ SCARC (Standing Cabinet Appointed Review Committee) කමිටුවේ අධ්‍යයනයන් පසු, අදාළ පුද්ගලික සමාගම තෝරා ගෙන ඇති අතර, එම කමිටුව මගින් අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියට යොමු කර ඇත. අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව, ව්‍යාපෘතිය එම ආයතනයට පවරා ඇත.

මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා එම ඉඩමට ප්‍රවේශ වන මාර්ගය අඩි 15ක පළල පටු හා වංගු සහිත මාර්ගයක් වන අතර, එය අමුද්‍රව්‍ය රැගෙන ඒමට, කොන්ක්‍රීට් මිශ්‍රණ හා අදාළ යන්ත්‍රෝපකරණ රැගෙන ඒමට ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින්, මෙවැනි මහල් නිවාස ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අනිශ්චය අපහසුය. මෙම ඉඩම ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සතුව පවතින බැවින්, අධිකාරියට මෙය මත අලාභයක් සිදුවී නොමැත.

(ඇ) අධිකාරිය සතු නාවල පරංගියා කුඹුර අක්කර 05 පර්චස් 10 ක ඉඩම නිවාස සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීම සඳහා කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් ලබා දුන් තීරණයකට අනුව පෞද්ගලික සමාගමක් වෙත කොන්දේසි සහිත සින්තක්කර ඔප්පුවක් මගින් 2003 වර්ෂයේ රජයේ තක්සේරුව වූ රු. මිලියන 75 කට පවරාදී තිබුණද, 2004 වර්ෂයේදී 2003 වර්ෂයේ තක්සේරු වටිනාකමට ඉඩම පැවරීම හේතුවෙන් අධිකාරියට අහිමි වූ තක්සේරු ආදායම රු.මිලියන 46.5 ක් වී තිබුණි. කෙසේ වුවද, සමාගම විසින් පවරා දෙන ලද ඉඩමෙන් පර්චස් 29.44 ක් රු. මිලියන 196.5 කට වෙනත් සමාගමකට 2006 වර්ෂයේදී විකුණා තිබුණි. එමෙන්ම සමාගම විසින් ඉතිරි ඉඩම සෙලාන් බැංකුවට උගස් කර රු.මිලියන 697.5 ක් ද ලබාගෙන තිබුණි. 1979 අංක 17 දරන ජාතික නිවාස

පරංගියා කුඹුර ඉඩම එකෝ හෝමීස් සමාගමට ලබාදී අධිකාරිය විසින් නැවත භාරගත්ත ද එම ඉඩම තුළ එකෝ හෝමීස් සමාගමට අයත් යන්ත්‍ර සූත්‍ර විශාල ප්‍රමාණයක් තිබුණි. එවන් පසුබිමක මෙම ඉඩම ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය මත ව්‍යාපෘතියකට හෝ වෙන යම් කාර්යකට ලබාදීමට හැකියාවක් නොතිබුණි. නමුත් සවින්ද්‍ර එන්ට්‍රයිසස් සමාගමේ ඉල්ලීම මත ඔවුන්ගේ ව්‍යාපෘතියක පස් හා උපකරණ ගබඩා කිරීමට පමණක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත තාවකාලික පදනමින් ලබාදී ඇත. එකෝ හෝමී සමාගම විසින් ගිවිසගත් පරිදි නිවාස සංකීර්ණයේ ඉදි කිරීමේ කටයුතු නිසිපරිදි ඉටුනොකිරීම නිසා අංක 1405 දරන ඔප්පු ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් අවලංගු කිරීම හේතුවෙන් එම සමාගම විසින් ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියට

ව්‍යාපෘති සඳහා ආයතන තෝරාගැනීමේදී හා ඉඩම් බැහැර කිරීමේදී නිසි ක්‍රමවේදය අනුගමනය කළ යුතු අතර අධිකාරියට අවාසිදායක නොවන කොන්දේසි ඇතුළත් කර ගිවිසුම් වලට එළඹිය යුතුය. නිසි අධීක්ෂණයක් සිදුකර ඉහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් නිසි අවධානයක් යොමු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

සංවර්ධන අධිකාරී පනතේ 8 (1) එරෙහිව නඩු පවරා ඇත.

වගන්තිය යටතේ 2020 ජූනි 26 දින අධිකාරිය විසින් ඔප්පුව අවලංගු කර තිබූ අතර සමාගම ඊට එරෙහිව නඩු පවරා තිබුණි. එමෙන්ම තවත් පුද්ගලයෙකු විසින්ද යථෝක්ත ඉඩම තමා සතු පුද්ගලික ඉඩමක් බවට අයිතිය ලබාගැනීමට දිසා අධිකාරණයේ තවත් නඩුවක් පවරා තිබුණි. ඒ අනුව අධිකාරිය විසින් ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් බැහැර කිරීමේදී නිසි පරිදි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය අනුගමනය නොකිරීම, අවශ්‍ය කොන්දේසි ඇතුළත් කර නිවැරදිව ගිවිසුම් සකස් නොකිරීම හා නිසි අධීක්ෂණයකින් යුතුව කටයුතු කිරීමද සිදු වී නොතිබුණි.

(ඇ) දඹුලුගම ආදර්ශ ගම්මානයේ පර්චස් 57.69 ක් වන ඉඩමක් ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලප්‍රවාහන මණ්ඩලය විසින් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකර එය නිල නිවසක් ලෙස මණ්ඩලයේ අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් භාවිතා කරන නමුත් ඒ සඳහා ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සමග බදු ගිවිසුමකට ඇතුළත්ව නොතිබූ අතර කුලී ගෙවීමක්ද සිදු කර නොතිබුණි.

දඹුලුගම ආදර්ශ ගම්මානයේ පර්චස් 57.69 ක් වූ ඉඩම ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලප්‍රවාහන මණ්ඩලයට බදු පදනමින් ලබා දීමට වර්තමාන බදු තක්සේරු වටිනාකම ලබා ගැනීමට 2024 දෙසැම්බර් 19 දින තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉල්ලීමක් කර ඇත. මෙතෙක් තක්සේරුව ලබාදී නොමැත. කෙසේ වෙතත් තක්සේරුව ලැබීමෙන් පසු බදු පදනමින් ලබාදීමට කටයුතු කරනු ඇත.

බදු ගිවිසුමට ඇතුළත් වී මණ්ඩලය විසින් අධිකාරියට සතු ඉඩමේ ගොඩනැගිල්ල ඉදිකර භාවිතා කළ මුළු කාලය සඳහා බදු මුදල් අයකර ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) දඹුලුගම ආදර්ශ ගම්මානයෙහි කඩකාමර 9 ක් නිශ්චිත බදු ගිවිසුමකින් තොරව කුලියට ලබා දී තිබුණ අතර 1982 වර්ෂයේ සිට 2024 වර්ෂය දක්වා එනම් වසර 40 කට වැඩි කාලයක සිට නිසි තක්සේරුවකින් තොරව බදුකුලී ලෙස රු. 759,944 ක් පමණක් අයකරගෙන තිබුණි. රජයේ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018 වර්ෂයේ රු. 60,000 බැගින් බදු කුලී තක්සේරු කර ඇතත් ඒ අනුව ක්‍රියාකර නොතිබුණි. දේපල කළමනාකරණ අංශයේ අභ්‍යන්තර චක්‍රලේඛ අංක 2011/දේ.ක/03 හි (ඇ) වගන්තිය අනුව ඉඩමේ වටිනාකම මත හෝ ලබන ශුද්ධ ආදායම මත සියයට 4 ක් එකතුකර

මාසික කුලිය සංශෝධනය කර තක්සේරු වාර්තා ලබාගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතින අතර කඩහිමියන් වෙත නැවත වරක් බදු ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමට දැනුම්දී ඇතත් ඇතැම් කඩහිමියන් හිතාමතා ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම පැහැර හැර ඇත. කඩමරවල පදිංචිකරුවන් ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ඉදිරියේදී ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.

නිසි තක්සේරුවකින් පසුව ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අධිකාරියේ ආදායම් උත්පාදනය කිරීමට කටයුතු නොකිරීම, තක්සේරුවන් පසුවද ඊට අනුකූලව බදු කුලී අය නොකිරීම හා චක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව බදු කුලී සංශෝධනයට කටයුතු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II කොටසේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29 ඡේදය ප්‍රකාරව නොපමාව කටයුතු කිරීම හා කුලී ගිවිසුම් යාවත්කාලීන කර අධිකාරියට ලැබිය යුතු

වටිනාකම් දෙකෙන් අඩුම වටිනාකමට සෑම වසර 02 කට වරක් බදු ගිවිසුම් අලුත්කිරීමට කටයුතු කළයුතු බව දක්වා තිබුණද ඒ අනුවද කටයුතු කර නොතිබුණි.

අදායම් වර්ධනය කරගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඊ) බුද්ධ රක්ෂිත නාහිමි ග්‍රාමය යන ආදර්ශ ගම්මානයේ නිවාස 05 ක නිවාස ලාභීන් 05 දෙනෙකු විසින් තමන් හට ලබා දී තිබූ මුළු ණය මුදලින් එකතුව රු. මිලියන 1.068 ක ණය මුදලක් ජාතික නිවාස අධිකාරිය වෙත හිඟව පැවතියදී වෙනත් පාර්ශවයන් වෙත විකුණා ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව සම්පූර්ණ වශයෙන් තමන් වෙත අයිතිය පවරා නොමැති රජයේ දේපලක් වෙනත් පාර්ශවයක් වෙත විකුණා තිබූ අතර ඒ සම්බන්ධ කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් මේ දක්වා ගෙන නොතිබුණි.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ බුද්ධ රක්ෂිත නාහිමි ගම ආදර්ශ ගම්මාන වැඩසටහන යටතේ ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කළ ආදර්ශ ගම්මාන සඳහා ඉඩම් ලබා දුන් ආයතන වලින් ඉඩම් පවරා ගැනීමට යටත්ව නිවාස ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එකඟතාවය පමණක් ලබාගෙන ක්‍රියාත්මක කල නිවාස ව්‍යාපෘතියක් වේ. ඒ අනුව මෙම ඉඩම පැවරීමේ කටයුතු සිදුවෙමින් පවතින අතර (ප්‍රාදේශීය ලේකම් සතු ඉඩම්) පවරා ගැනීමෙන් පසු අත්සතු කර ඇති ඉඩම් පිළිබඳව සහ අනවසරකරුවන් පිළිබඳව කටයුතු කිරීම් කළ හැක.

ඉදිකිරීම් සිදුකිරීමට පෙර ඉඩම්වල අයිතිය තහවුරු කරගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතුය. විකුණන ලද රජයට අයත් දේපල සම්බන්ධ ගිවිසුම් ප්‍රකාරව නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

(උ) පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 06 ක ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 50 ක ආදර්ශ ගම්මාන 100 ක ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර තිබුණු අතර එම ගම්මාන වල නිවාස 2283 ක් ඉදිකිරීම සඳහා අනුමත කළ ප්‍රතිපාදන මුදල රු. මිලියන 1,211.750 ක් විය. විගණන දිනය වූ 2024 ජූලි 31 දින වන විටත් ඉන් රු. මිලියන 456.883 ක මුදලක් පමණක් නිදහස් කර තිබුණු අතර තවදුරටත් ගෙවීමට ඇති මුදල රු.මිලියන 754.847 ක් විය. 2016 වර්ෂයේ ආරම්භ කර එම ව්‍යාපෘති බොහෝමයක් අතරමඟ නවතා දැමීම නිසා නිවාස විශාල ප්‍රමාණයක කොටසක් පමණක් ඉදිකිරීමට හැකිවී තිබූ අතර ගම්මාන 16 ක් පමණක් සම්පූර්ණයෙන් ඉදිකර විවෘත කර තිබුණි.

පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ ආරම්භ කරන ලද ආදර්ශ ගම්මාන සඳහා 2019 වර්ෂයෙන් පසුව මූල්‍යමය ප්‍රතිපාදන නොලැබීම හේතුවෙන් ඉදිකිරීම් සිදුවී නොමැත. ණය හා අධාර මුදල් සම්පූර්ණයෙන්ම ලබා දී ඉදිකිරීම් අවසන් කල ගම්මාන 16 ක් ජනතා අයිතියට පත් කර ඇති අතර ඉන් පසු මේ දක්වා ඉදිකිරීම් වල කිසිදු වෙනසක් හෝ ප්‍රගතියක් සිදුවී නොමැත.

ඉදිකිරීම් ආරම්භ කළ නිවාස පිළිබඳව ඇගයීමක් කර ඉතිරි කොටස් නිම කර ගැනීමට අවශ්‍ය ණය මුදල් සැලසුම් ප්‍රකාරව ලබාදී සැලසුම් ගත ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කර ණය අයකරගැනීමේ ක්‍රමවේදය විධිමත් කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) අධිකාරියේ පනත ප්‍රකාරව සහ 2012 ජනවාරි 01 දිනැති දේපල කළමනාකරණ වක්‍රලේඛ සංග්‍රහයේ අංක 2011/දෙ:ක:/01 දරන වක්‍රලේඛය යටතේ ඉඩම් බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විධිවිධාන අනුව කටයුතු නොකර අවස්ථා 23 කදී ඉඩම් බැහැර කර තිබුණි. මෙම ඉඩම් බැහැරකිරීම් සඳහා අධිකාරි පනතේ 75(1) වගන්තියට අනුව සිදුකරන බව සඳහන් වුවද පෞද්ගලිකව සිදුකරනු ලබන ඉඩම් බැහැර කිරීම් එම වගන්තියට අදාළ නොවන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ අතර මෙම වගන්තිය සම්බන්ධයෙන් නීතිපති විමසූ බව දන්වා තිබූ නමුත් නීතිපති අර්ථ දැක්වීමද විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>1979 අංක 17 දරන පනතේ 75(1) වගන්තිය යටතේ ස්වකීය බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට, කාර්යයන් හා යුතුකම් ඉටුකිරීම පිළිබඳව සාමාන්‍ය හා විශේෂ විධිවිධාන අමාත්‍යවරයා විසින් කලින් කල සිදුකළ හැකි අතර එවැනි විධිවිධාන අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිය යුතුය. මේ යටතේ බැහැර කළ ඉඩම් ගණන 23 ක් හා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය මත ඉඩම් කැබලි 42 ක් සමග ඉඩම් 65 ක් ලෙස බැහැර කර ඇත.</p>	<p>පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව වක්‍රලේඛ හා ක්‍රියා පටිපාටීන් සකස් කර අනුමත කරවාගත යුතු අතර එම වක්‍රලේඛ අනුව නිවැරදි තීරණ ගැනීම සිදු නොකළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) 2016 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබුණු නමුත් වැඩ අවසන් නොවූ රාගම ලාවන්‍යා හා වාද්දුව සිව්වස් නිවාස ව්‍යාපෘතියේ 2024 වර්ෂය අවසන් වන විටදී සියයට 55 ක ප්‍රගතියක් පමණක් පෙන්නුම් කර තිබුණි. නිවාස ඉල්ලුම්කරුවන් විසින් මෙම නිවාස සඳහා රු. මිලියන 1,296.175 ක් ගෙවීම් කර තිබුණු නමුත් උසාවි නියෝගයක් මත කොන්ත්‍රාත්කරු ව්‍යාපෘතියෙන් ඉවත් වීම නිසා ව්‍යාපෘතිය නවතා තබා තිබුණි. එසේම අමුද්‍රව්‍ය මිල ඉහළයාම හේතුවෙන් නිවසක මිලද සංශෝධනය කර තිබුණි.</p>	<p>නැවත ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.</p>	<p>නිසි සැලසුමකට අනුව නිවාස ව්‍යාපෘති ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළ යුතු අතර මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු නිමකර ගැනීමට නොපමාව පියවර ගත යුතුය.</p>
<p>(ඇ) සෑම මැතිවරණ කොට්ඨාශයකම මැදි ආදායම් ලාභීන් සඳහා නිවාස 100 බැගින් වූ නිවාස ඉදිකිරීමේ වැඩසටහන යටතේ මරදගහමුල, වැවේගොඩැල්ලවත්තේ නිවාස ඒකක 65 ක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය කොන්ත්‍රාත් ක්‍රමය යටතේ රු.මිලියන 485 ක පිරිවැයට රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවට ප්‍රදානය කලද ඇස්තමේන්තු මුදලට වඩා</p>	<p>ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීමේ දී රටේ ආර්ථික උද්ධමනය හේතුවෙන් ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය වල මිල ගණන් අධික ලෙස ඉහළ ගොස්, මේ මඟින් ඇස්තමේන්තු මුදලට වඩා වියදම් වැඩිවී ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය පෙර විකුණුම් නිවාස ව්‍යාපෘතියක් වූ අතර,</p>	<p>නිවාස ව්‍යාපෘතිවල අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් විධිමත් සමාලෝචනයක් සකස් කර අදාළ ක්‍රමවේදයන් ලිඛිතව සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා අධීක්ෂණය කිරීම තුළින් අනාර්ථික වියදම් අවම කරගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතු අතර නිසි පරිදි තීරණ</p>

සියයට 50 සිට සියයට 125 දක්වා වියදම් ඉහළගොස් තිබූ අවස්ථාද නිරීක්ෂණය විය. එසේම, 2022 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 10708 (16/2022) දරන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය අනුව දැනට පවතින ඉදිකිරීම් නැවැත්වීමට තීරණය කර තිබුණි. මෙවැනි විශාල ව්‍යාපෘතියක් වෙනුවෙන් රු. මිලියන 117.29 ක් වැය කර විගණන දින වන විට වැඩකටයුතු අතරමඟ නවතා ව්‍යාපෘතිය අතහැරීමෙන් සිදුකර ඇති අනාර්ථීක වියදම සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු නිලධාරීන්ට එරෙහිව කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

පැවති වාතාවරණය මත නිවාස ඉල්ලුමක් නොමැතිව, රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවට මුහුණ දීමට සිදු වූ මූල්‍ය අර්බුදය සහ ඉදිකිරීම් මන්දගාමීව සිදුකිරීමත් සමඟ, අපේක්ෂිත ප්‍රගතිය නොමැතිව මෙම ව්‍යාපෘතිය නතර කිරීමට පත්විය.

එමෙන්ම, 2022 මාර්තු 22 දින ජාතික අයවැය වකුලේඛ අංක 03/2022 අනුව ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර නොමැති ව්‍යාපෘතීන් සම්බන්ධයෙන් ඉදිකිරීම් ආරම්භ නොකරන ලෙස දෙන ලද උපදෙස් සලකා බලමින් මෙම ව්‍යාපෘතිය නතර කිරීම සිදු විය. මේ වන විට, ව්‍යාපෘතිය නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා සුදුසු කොන්ත්‍රාත්කරුවකු තෝරා ගැනීමට අභිලාෂයන් කැඳවීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.

නොගත් වගකිව යුතු නිලධාරීන්ට එරෙහිව විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

(ඇ) ආදර්ශ ගම්මානවල ප්‍රචාරණ හා උත්සව කටයුතු වෙනුවෙන් 2015 - 2019 කාලය තුළ ප්‍රධාන කාර්යාලය විසින් රු. මිලියන 304.86 ක්ද දිස්ත්‍රික් කාර්යාල විසින් එකතුව රු.මිලියන 13.17 ක්ද, ඊට අමතරව විවෘත කිරීමේ විවිධ කාර්යයන් වෙනුවෙන් ප්‍රධාන කාර්යාලය විසින් එකතුව රු. මිලියන 181.90 ක්ද දිස්ත්‍රික් කාර්යාල විසින් රු. මිලියන 20.53 ක්ද වියදම් කර තිබුණි. මේ අනුව නිවාස ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් වැය කළ හැකිව තිබූ රු.මිලියන 520.46 ක මුදලක් ප්‍රචාරණ හා උත්සව කටයුතු වෙනුවෙන් නිශ්කාර්යව වැය කර තිබුණි. 2024 වර්ෂය අවසන් වන විට මෙම ආදර්ශ ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය යටතේ දිස්ත්‍රික්ක 25 ක අක්කර 115 රුඩ් 2, පර්චස් 20.54 ක ඉදිකළ නිවාස 1089 ක ප්‍රතිලාභීන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පදිංචි වී නොතිබුණු අතර නිවාස 09 කට අලි

මෙහිදී එම රජයේ නිවාස වැඩසටහන පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පදනම් කර ගනිමින් ප්‍රචාරක වැඩමටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශ මට්ටමෙන් අවශ්‍ය උපදෙස් හා තීන්දු තීරණ ලබා දෙන ලදී. එහිදී ඊට අනුගාමීව ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සිදු කරනු ලබන ප්‍රචාරක කටයුතු ද ඒ අනුව සිදු කරන ලෙසට අමාත්‍යාංශ මට්ටමින් ලද උපදෙස් මත විගණන විමසුමෙහි සඳහන් වියදම් දැරීමට සිදු වූ බව දන්වා සිටිමි. 2015 -2019 කාලය තුළ ආරම්භ කළද

නිවාස ව්‍යාපෘතිවල අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් විධිමත් සමාලෝචනයක් සකස් කර අදාළ ක්‍රමවේදයන් ලිඛිතව සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා අධීක්ෂණය කිරීම තුළින් අනාර්ථීක වියදම් අවම කරගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතු අතර නිසි පරිදි තීරණ නොගත් වගකිව යුතු නිලධාරීන්ට එරෙහිව විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

තර්ජන පැවතීමද නිවාස 182 ක වෙනත් නිවසක් ඔවුන් සතුව පැවතීමද නිවාස 45 ක විදේශ රැකියාවල නියුක්ත වීමද එසේ පදිංචි නොවීමට හේතුවී තිබුණි. එමෙන්ම නිවාස 09 ක් බාහිර පාර්ශවයන් වෙත විකිණීමද සිදුකර තිබුණි. ආදර්ශ ගම්මාන නිවාස ව්‍යාපෘතිය යටතේ නිවාස 64407 ක් ඉදිකිරීමට ආරම්භ කර තිබුණද එයින් නිවාස 18706 ක් ඉදිකිරීම් සීමාකර තිබුණි. එසේම, අවිච්ඡේද නිවාස සංඛ්‍යාවද 29585 ක් විය.

(ඉ) නිවසක් ඉදිකර ගැනීම සඳහා ඉඩමක් නොමැති සහ ජීවත් වීමට අවශ්‍ය අවම පහසුකම් හෝ නොමැති තාවකාලික කුඩාරම් හා පැල්පත් වැනි අස්ථිර නිවාස වල ජීවත් වන පවුල් වෙනුවෙන් අවශ්‍ය මූලික පහසුකම් වලින් සමන්විත නිවසක් ඉදිකිරීම අරමුණින් 2017 ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඉන්දියානු ආධාර ග්‍රාමශක්ති ආදර්ශ ගම්මාන වැඩසටහන යටතේ 2017/ 2018 වසර 02 තුල මාස 08 ක කාලසීමාවක් තුළදී එක් දිස්ත්‍රික්කයකට නිවාස 24 බැගින් වූ ගම්මාන 25 ක් දිස්ත්‍රික්ක 25 ක් තුල ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. ඊට අමතරව දකුණු පළාත් ග්‍රාමශක්ති ව්‍යාපෘතිය අදියර I යටතේ නිවාස 600 ක් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. ඉන්දියානු රජයෙන් ආධාර වශයෙන් ලැබෙන රු.මිලියන 600 ක මුදලින් එක් ප්‍රතිලාභියෙකුට රු.මිලියන 0.5 ක් බැගින් ආධාර ලබාදී නව නිවාස 1,200 ක් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද දීප ව්‍යාප්ත ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2025 ජූනි 30 වන විට රු.මිලියන 297.44 ක් වැය කර නිවාස 537 ක් පමණක් ඉදිකර තිබූ අතර අවිච්ඡේද නිවාස 63 ක් විය. එසේම දකුණු පළාත් ග්‍රාමශක්ති අදියර I යටතේ 2025 ජූනි 30 වන විට රු. මිලියන 234.12 ක් වැය කර නිවාස 130 ක් ඉදිකර තිබූ අතර අවිච්ඡේද නිවාස 470 ක් විය.

භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන ලැබෙන පරිදි වැඩසටහන අවසන් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.

ආදර්ශ ගම්මාන වැඩසටහන අඩු ආදායම්ලාභී ප්‍රජාව වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආධාර නිවාස වැඩසටහනක් වන අතර ඉන්දියානු රජයේ ප්‍රතිපාදන වලට අතිරේකව ප්‍රතිලාභී දායකත්වය ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඉන්දියානු ආධාර ආදර්ශ ගම්මාන වැඩසටහනේ ඉදිකිරීම් ප්‍රමාද වීමට හේතු වී ඇත.

අවිච්ඡේද නිවාසවල වැඩ අවසන් කර ගැනීමට හා ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

- (ඊ) 2019 වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක කළ මෙම ව්‍යාපෘති සඳහා දිළිඳු අවිච්ඡේද නිවාස වල වැඩ රු.මිලියන 600 ක ඉන්දියානු ආධාර, ජනතාව තෝරාගෙන ඇති අවසන් කර ගැනීමට හා ඉලක්ක ග්‍රාමශක්ති ආදර්ශ ගම්මාන වැඩසටහන අතර ඉන්දියානු ආධාර සපුරා ගැනීමට නොපමාව යටතේ 2019/2020 වර්ෂවලදී උතුරු යටතේ ලබාදෙන ආධාර කටයුතු කළ යුතුය. පළාතේ ව්‍යාපෘති 25 ක් සහ අවසන් කිරීම සඳහා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ව්‍යාපෘති 25 ප්‍රමාණවත් නොවීය මේ වන ක් බැගින් නිවාස 1,200 ක් ඉදිකිරීමට විට වර්ග අඩි 550 ක සැලසුම් කර තිබූ නමුත් උතුරු පළාත් නිවාසය නිම කිරීමට යන ග්‍රාමශක්ති ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2025 ජූනි පිරිවැය ලක්ෂ 17ක් වන 30 දිනට රු.මිලියන 178 ක් වැයකර බැවින් මෙම අවිච්ඡේද නිවාසවල වැඩ නිම කිරීම නිවාස 129 ක් පමණක් ඉදිකර තිබූ අතර සඳහා අවම වශයෙන් ලක්ෂ අවිච්ඡේද නිවාස සංඛ්‍යාව 471 ක් විය. 12 ක මුදලක් ප්‍රතිලාභීන් එසේම දකුණු පළාත් ග්‍රාමශක්ති වෙත ලබාදිය යුතුය. ව්‍යාපෘතිය අදියර II යටතේ එබැවින් ඉන්දියානු ආධාර හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය තුළ මුදල ලක්ෂ 10ක් සහ රු.මිලියන 128.55 ක් වැය කර නිවාස භාණ්ඩාගාර අරමුදල මගින් 23 ක් ඉදිකර තිබූ අතර අවිච්ඡේද නිවාස ලක්ෂ 2ක මුදලක් ලබා සංඛ්‍යාව 577 ක් විය. ගනිමින් මෙම නිවාස ව්‍යාපෘතිවල වැඩ අවසන් කිරීම සඳහා දෙපාර්ශවය එකඟත්වයට පත්ව යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇති අතර ඒ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර ඇත. ඒ අනුව එම මුදල් ලැබෙන පරිදි ව්‍යාපෘතියේ වැඩ අවසන් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.
- (උ) ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය 1984-1989 හා 1990-1992 විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ණය කාලයේ ණය වැඩසටහන් යටතේ 2024 දෙසැම්බර් 31 සම්බන්ධයෙන් දිස්ත්‍රික්ක සමබන්ධයෙන් මට්ටමින් කාර්යාල මට්ටමින් අයකරගත නොහැකි ණය දිනට අයවිය යුතු වසර 05 ඉක්මවූ ණය පිළිබඳ වාර්තාවක් සකස් ශේෂය රු. මිලියන 3,321.671 ක් වූ කිරීමට දැනුවත් කර ඇත. අතර මෙම වසර 5 ඉක්මවූ ණය ශේෂය එම වාර්තාව ලද පසු ඉහළ තුළ 1984-1989 කාලයේ ක්‍රියාත්මක වූ කළමනාකාරිත්වයට වාර්තා නිවාස දස ලක්ෂයේ වැඩසටහනින් හා කර තීරණ ගැනීමට කටයුතු 1990-1992 කාලයේ ක්‍රියාත්මක වූ කරනු ඇත. 2025 වසර තුළ නිවාස පහළොස්ලක්ෂයේ හැකි ණය අයකර ගන්නා ලෙස වැඩසටහනින් අය විය යුතු වසර 30 දිස්ත්‍රික්ක කාර්යාල දැනුවත් ඉක්මවූ පිළිවෙලින් රු. මිලියන 277.12 කර ඇත. 2015-2019 ක් හා රු. මිලියන 188.26 ක් ඇතුළත් වී වර්ෂවල ආරම්භ කරන ලද තිබුණි. එසේම, එක් එක් ණය ආදර්ශ ගම්මාන වැඩසටහන සඳහා හාණ්ඩාගාර යටතේ ලබා දුන් ණය අයකර ගන්නා ලෙස ගත් විට අය නොවීම සියයට 18 ක් සියයට 100 ක් අතර පරාසයක තිබුණි. ණය
- ණය කඩිනමින් අයකරගනීමට හා අදාළ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

වැඩසටහන් 05 ක් යටතේ ලබාදී තිබූ රු. මිලියන 974.915 ක ණය මුදලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට කිසිදු මුදලක් අයවී නොතිබුණි. ඒ අනුව අධිකාරියේ නිවාස ණය අයකිරීම ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය වන අතර නිවාස ණය ලබාදීමේදී හා ණය අයකරගැනීමේදී දිස්ත්‍රික් කළමනාකරු ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලය ඒ සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමු කර ක්‍රියාකළ යුතු වුවත් ණය අයකර ගැනීමේ කටයුතු ඒ අනුව විධිමත්ව සිදු වී නොතිබුණි. තවද 2015-2019 කාලය තුළ ආදර්ශ ගම්මාන වෙනුවෙන් රු.මිලියන 4,279.7 ක ණය මුදලක් නිදහස් කර තිබුණද ඉන් ගම්මාන 587 ක නිවාස 11980 ක් 2024 ජූලි 31 වන විටත් විවෘත කර ජනතා අයිතියට පත් කර නොතිබුණි.

(ඌ) 1984 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලද සෙවණ ආධාර වැඩසටහන යටතේ දිළිඳු පවුල්, විශේෂ අවශ්‍යතා හා සුවිශේෂ දක්ෂතා සහිත පුද්ගලයන්ගෙන් සමන්විත පවුල් සඳහා සහන සැලසීමේ අරමුණින් සෙවණ ලොතරැයි අලෙවි ආදායමින් සියයට 10 ක් සෙවණ අරමුදල සඳහා බැරකර 2022, 2023 හා 2024 වර්ෂයන්හි පිළිවෙලින් නිවාස 267 ක්, 474 ක් හා 440 ක් ඉදිකිරීමට ඇස්තමේන්තු කරනු ලැබුවද 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට එක් එක් වර්ෂයන්හි ඇස්තමේන්තු කරනු ලැබූ නිවාස වලින් පිළිවෙලින් නිවාස 47 ක්, 29 ක් හා 30 ක් පමණක් නිමකර තිබුණි. 2024 වර්ෂය අවසානයට අවිච්ඡේද නිවාස 90 ක් පැවතුණි. අවිච්ඡේද නිවාස සඳහා සෑම වර්ෂයකම මුදල් වෙන්කරගැනීම සිදුවී තිබුණද එම මුදල් වලින් අදාළ අරමුණු ඉටුකරගැනීම වෙනුවට රු.මිලියන 977 ක ආයෝජනයක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.

ප්‍රතිපාදන ලැබෙන පරිදි වැඩසටහන අවසන් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.

සෙවණ ආධාර වැඩසටහන යටතේ ප්‍රතිලාභීන්ගේ යොමු වීමේ අඩුවක් දක්නට ලැබුණි. රටේ පැවැති ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන් ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍යවල මිල ගණන් අසීමිත ලෙස ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර ඒ හා සමානව ශ්‍රම කුලියද ඉහළ යන ලදී. එම නිසා නිවාස ඉදි කිරීම් පිරිවැය ඉහළ අගයක් ගැනීම සිදු වූ අතර දුගී දුප්පත් ප්‍රජාව වෙනුවෙන් සෙවණ ආධාර වැඩසටහනේ නිවාස ඉදිකිරීම ආරම්භ කිරීම සහ ඉදිකරන ලද නිවාසවල වැඩ අවසන් කිරීමට එය සෘජුව බලපාන ලදී. එසේම සෙවණ ආධාර වැඩසටහන යටතේ ආධාර ඉල්ලීම් ලැබීමද ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතිණි.

අදාළ කාර්යය වෙනුවෙන් වෙන් කරන ලද මුදල් උපයෝජනය කර අවිච්ඡේද නිවාස වල වැඩ අවසන් කර ගැනීමට හා සැලසුම්ගත ඉලක්ක ඉටුකර ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

මෙම නිවාස නියමිත කාලය තුළ නිමා කිරීමට මන්දගාමී වී ඇත්තේ අදාළ ප්‍රතිලාභීන් සඳහා බාහිර පාර්ශවයකින්

බලාපොරොත්තු වන දායකත්වය නිසි පරිදි නියමිත කාලයට නොලැබීම හා ප්‍රතිලාභීන්ට ද අදාළ දායකත්වය නියමිත කාලයට ලබා දීමට නොහැකි වීම හේතුවෙනි.

(ඵ) සෑමට නිවහන ණය වැඩසටහන 2022 ජනවාරි 01 දින වැඩ ආරම්භ කර 2024 මාර්තු 31 දින වන විට වැඩ අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර තිබූ අතර මේ යටතේ නිවාස 2004 ක් ඉදිකිරීමට නියමිත වී තිබුණද 2024 ජූනි 30 වන විට රු. මිලියන 1,063.05 ක ණය ලබාදී නිවාස 691 ක පමණක් වැඩ අවසන් කර තිබුණි. එහි ප්‍රගතිය සියයට 35 ක් වන අතර එදිනට නිවාස ඒකක 1313 ක් අවිච්ඡේදව පැවතුණි.

සෑමට නිවහන ණය වැඩසටහන 2022 වර්ෂය තුළදී භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන කුලීන් නිවාස 04 ක් හා අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපාදන කුලීන් නිවාස 484 ක වැඩ ආරම්භකර නිවාස 483 ක ඉදිකිරීම් නිමකර ඇත.

අවිච්ඡේද නිවාසවල වැඩ අවසන් කර ගැනීමට හා ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඵ) 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට නිවාස නොමැති, යුද්ධයේදී ආබාධිත හා මියගිය රණවිරු පවුල් 3650 ක් සඳහා පදිංචියට සුදුසු නිවාස, ආධාර පදනමින් ලබාදීම අරමුණු කරගෙන ක්‍රියාත්මක කරන ලද විරු සුමිතුරු ව්‍යාපෘතියෙන් 2019 දක්වා ලබාදී තිබූ මුදල නව නිවාස සඳහා රු.මිලියන 351.89 ක්ද අර්ධ නිවාස සඳහා රු. මිලියන 547.54 ක්ද විය. 2024 දෙසැම්බර් මස 31 දින වන විට පවුල් 1484 ක නිවාස අවශ්‍යතාවය පමණක් ඉටු වී තිබූ අතර රණවිරු පවුල් 2166 කගේ නිවාස අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමට නොහැකි වී තිබුණි. විවිධ හේතු මත රණවිරුවන් විසිපස් දෙනෙකුගේ ආධාර නතර කර තිබූ අතර ඔවුන් සඳහා ගෙවා තිබූ, අයකරගැනීමට නියමිත හිඟ මුදල රු. මිලියන 7.315 ක් විය.

මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනවන විට පවුල් 1484 කගේ නිවාස අවශ්‍යතාවය පමණක් ඉටු වී මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් මුදල් ප්‍රමාණයන්ට අනුකූල වන පරිදි අයදුම් කළ අය අතරින් සුදුසුකම් ලත් ප්‍රතිලාභීන්, වෙත ආධාර මුදල් ලබා දී ඇති අතර ඉතිරි අය වෙත මුදල් ලබා දීමට නොහැකි වී ඇත. තවද 2020 වර්ෂයේදී පැවති කොරෝනා වසංගතය හා රටේ ඇති වූ අස්ථාවර භාවය හේතුවෙන් භාණ්ඩාගාරයෙන් මුදල් වෙන් වීමක් සිදු නොවීම නිසා සැලසුම් කල පරිදි අයදුම් කල ඉතිරි ප්‍රතිලාභීන් වෙත මුදල් ලබා දීමට නොහැකි වීමෙන් පවුල් 2166 ගේ නිවාස අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමට නොහැකි විය.

සැලසුම් ගත ඉලක්ක ලගාකර ගැනීමට හා අයවිය යුතු මුදල් අයකරගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) අධිකාරිය විසින් නිලධාරීන්ගේ දැනුම හා ආකල්ප වර්ධනය වන පරිදි සහ සේවක කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායිතාවය වැඩිදියුණු වන පරිදි වාර්ෂික පුහුණු සැලැස්මක් පිළියෙල කළයුතු වේ. මෙහිදී නිශ්චිතව වර්ෂයක් තුළදී වැයකළ හැකි මුදල හඳුනාගෙන එම කාලය තුළදී ආයතනයට ඵලදායීවන ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වැඩසටහන් ඇතුළත්කර වාර්ෂික පුහුණු සැලැස්ම පිළියෙල කළයුතු වුවද අධිකාරිය විසින් 2024 වර්ෂය තුළදී ක්‍රියාත්මක කළ නොහැකි පුහුණු සැලැස්මක් සකස් කර තිබූ අතර එම පුහුණු සැලැස්මට ඒ ඒ වැඩසටහන් සඳහා ඇස්තමේන්තු ගත පිරිවැය ඇතුළත්කර නොතිබුණි.</p>	<p>2025 වර්ෂයට අදාළව පුහුණු සැලැස්මක් සකස් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.</p>	<p>අධිකාරියට ගැලපෙන පරිදි පුහුණු සැලැස්මක් පිළියෙල කර ක්‍රියාත්මක කර අධීක්ෂණය කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) බාහිර දේශීය පුහුණුවීම් යටතේ 2024 වර්ෂයේදී ප්‍රධාන විෂයයන් 14 යටතේ වැඩසටහන් 54 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද ඉන් වැඩසටහන් 02 ක් පමණක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.</p>	<p>බාහිර හා දේශීය පුහුණුවීම් යටතේ 2024 වර්ෂයේදී ප්‍රධාන විෂයයන් 14 ක් යටතේ වැඩසටහන් 54 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබූ අතර ඒ සඳහා ඇස්තමේන්තු ගත පුහුණු පිරිවැය රු.මිලියන 10 කි. එසේ වුව ද 2024 වර්ෂයට අදාළව ඒ සඳහා අනුමත අයවැය ප්‍රතිපාදන මත වෙන් වී ඇත්තේ රු. මිලියන 6 කි ඒ අනුව අනුමත අයවැය ප්‍රතිපාදන මුදලට සාපේක්ෂව වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව සංශෝධනය විය යුතු අතර ඒ අනුව 2024 වර්ෂය තුළ අභ්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන් 18 ක් ද බාහිර පුහුණු වැඩසටහන් 2 ක් ද ස්වාභිමත පුහුණු වැඩසටහන් 04 ක් ද වශයෙන් වැඩසටහන් 24 ක් ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර ඒ සඳහා වැය වූ මුදල රු.මිලියන 2.610 කි. ඒ අනුව අනුමත අයවැය</p>	<p>පුහුණු වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම විධිමත්ව සිදුකර වැඩ සටහන්වල ප්‍රගතිය ඉහළ නංවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

ප්‍රතිපාදන මුදල වන
රු.මිලියන 6 කින් රු.
මිලියන 2.610 ක මුදලක්
පුහුණු පිරිවැය වශයෙන්
වැය වී ඇත.එසේම මෙම
පුහුණු වැඩසටහන මගින්
ප්‍රතිලාභ ලැබූ සංඛ්‍යාව
1271 කි.